

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет будівництва і
архітектури
Факультет урбаністики та просторового планування
Кафедра політичних наук і права
Фонд підтримки будівельної галузі (ФРН)**

ПОЛІТОЛОГІЧНА ДИСКУСІЙНА ПЛАТФОРМА

**СУБ'ЄКТНІСТЬ УКРАЇНИ:
ФОРМУВАННЯ ПОРЯДКУ ДЕННОГО**

23 жовтня 2024 року

ТЕЗИ СТУДЕНТСЬКИХ ДОПОВІДЕЙ

КИЇВ 2024

ЗМІСТ

СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ РЕЖИМИ: ДИНАМІКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Максим Баранов

Сучасні диктаторські режими: варіативи ХХІ століття 5

Анна Десненко, Олександр Черненко

Популізм як сучасний формат політики 9

Олександр Медвідь

Освітня політика як інструмент державного контролю : від демократії до авторитаризму..... 14

ЦИФРОВІ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПОЛІТИЧНОЇ СУБ'ЄКТНОСТІ

Костянтин Харко

Цифрові трансформації суспільних комунікацій та їх вплив на характер політичного режиму..... 19

Дмитро Штепа, Владислав Коцюба

Політичний маркетинг та роль медіа 23

ПИТАННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Юлія Куреня

Україна в Європейському Союзі: кроки до інтеграції та утворення суб'єктності 27

Михайло Фіщук

Членство України в ЄС: ключові етапи та перспективи 33

Асан Халілов

Стратегічне партнерство ЄС та України: від допомоги до повоєнної модернізації 37

ПИТАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТА ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ

<i>Дмитро Міщук, Анастасія Даллакян</i> Санкції як інструмент міжнародної політики проти агресії: ефективність та наслідки для Росії	41
<i>Зоряна Конак</i> Відносини між Україною та Китаєм на тлі війни	49
<i>Роман Грабовський</i> Політичний дискурс глобального Півдня	54
<i>Яків Іващенко</i> Повернення біженців: українські реалії та закордонний досвід	63
<i>Владислав Савох, Максим Ковтюх</i> Політична мобілізація в Україні	68

ПИТАННЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ

<i>Юлія Коржова</i> Гендерна чутливість парламенту як складова демократичного розвитку	72
<i>Віолета Марченко</i> Резолюція Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» в контексті російсько-української війни	78
<i>Каріна Тельнова</i> «Партнерство Біарріц»: сучасні трансформації в гендерній політиці України	82

СУЧАСНА КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА

<i>Анастасія Суткова</i> Політика кліматичних змін: виклики для національних урядів	86
---	----

ПИТАННЯ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ

<i>Надія Степенко</i> Жіночі волонтерські організації як перспектива майбутнього молодіжної політики України	92
<i>Андрій Карасьов</i> Політизація нових молодіжних субкультур	97

ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

<i>Катерина Нечипоренко</i> Проекти публічно-приватного партнерства в сфері освіти.....	109
<i>Юлія Червяк</i> Велика Британія – родоначальник сучасного публічно- приватного партнерства.....	113
<i>Дмитро Сичов</i> Розвиток публічно-приватного партнерства в транспортній сфері.....	120

ПИТАННЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ

Юлія Коржова,

студентка 4-го курсу ОП «Політичний менеджмент»

Науковий керівник: к.п.н., доц. Гербут Н.А.

Київський національний університет будівництва і архітектури

ГЕНДЕРНА ЧУТЛИВІСТЬ ПАРЛАМЕНТУ ЯК СКЛАДОВА ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ

Концепція гендерної чутливості набуває все більшого значення в сучасному суспільстві, зокрема в контексті демократичного управління та законотворчості. Вона відіграє ключову роль у забезпеченні рівності та справедливості для всіх громадян, незалежно від їхньої статі.

Гендерна чутливість – це здатність розпізнавати, усвідомлювати та реагувати на гендерні питання в усіх сферах життя. Вона передбачає розуміння соціально-культурних факторів, які впливають на стосунки між чоловіками та жінками, а також їх ролі в суспільстві. Гендерно чутливий підхід враховує різні потреби, досвід та перспективи як чоловіків, так й жінок при розробці політик, програм та законів [1].

Гендерна чутливість важлива, оскільки вона:

- сприяє рівності та справедливості;
- покращує ефективність політик та програм;
- сприяє соціальній інклюзії;
- підвищує економічну ефективність;
- зміцнює демократичні цінності [1].

Парламент, як головний законодавчий орган країни, відіграє ключову роль у формуванні гендерно чутливого суспільства. Гендерно чутливий парламент – це політичний інститут, що відповідає потребам та інтересам як чоловіків, так і жінок.

Ознаки гендерно чутливого парламенту наступні:

- прагнення до рівного представництва чоловіків і жінок у парламенті, зокрема на керівних посадах;
- прийняття законів, які враховують гендерні аспекти та сприяють гендерній рівності;
- створення робочого середовища, вільного від дискримінації та гендерних стереотипів;
- забезпечення умов, які враховують потреби як чоловіків, так і жінок (наприклад, кімнати для годування немовлят);
- систематичне оцінювання впливу законопроектів та політик на чоловіків і жінок [2, с. 6-8].

У 2017 році Міжпарламентський союз виробив План дій для парламентів, які ставлять за мету підвищити чутливість щодо гендерних питань. План дій складається з наступних завдань:

- збільшити кількість жінок у парламенті та досягти паритетного представництва;
- посилити законодавство щодо гендерної рівності;
- впроваджувати гендерну рівність в діяльність парламенту;
- створювати та вдосконалювати гендерно чутливу інфраструктуру в парламенті;
- забезпечити розподіл відповідальності за гендерну рівність між усіма парламентарями, незалежно від статі;
- заохочувати політичні партії сприяти гендерній рівності;
- підвищувати гендерну чутливість серед працівників парламенту [3].

У 2006-2008 рр. Міжпарламентський союз провів опитування парламентарів та зробив висновок, що участь жінок в законотворчій діяльності сприяє досягненню гендерної рівності як в країні, так і в самому парламенті [4].

У 2011 році Міжпарламентський союз провів ще одне дослідження, в якому аналізувалося, що саме роблять парламенти для просування гендерної рівності. У документі гендерно чутливий парламент визначається як «політична інституція, що відповідає потребам та інтересам як жінок, так і чоловіків з точки зору своєї

структури, процедур та методів роботи, усуває перешкоди для повноцінної участі жінок та пропонує відповідну модель для суспільства». Схожі визначення запропонували Європейський інститут гендерної рівності та Організація економічного співробітництва та розвитку [5].

На сьогодні можна виокремити низку країн, які активно впроваджують гендерно чутливі заходи в своїх національних парламентах, серед яких є, зокрема, Швеція та Норвегія.

У Риксдазі представництво жінок є найвищим серед парламентів Європи – 46,4%. Крім того, там є комітет з гендерної рівності, який займається гендерною політикою, зокрема вивчає вплив законодавства на гендерну рівність. У шведському парламенті існує програма наставництва для жінок-політиків, яка надає підтримку та консультації щодо різних аспектів політичної кар'єри.

Опитування, які регулярно проводяться серед депутатів Швеції, демонструють, що і чоловіки, і жінки в цілому задоволені умовами роботи. Однак у парламентарів-жінок складається враження, що до них висувається більше вимог і тому вони мають підвищену стурбованість щодо своїх помилок. Крім того, існують проблеми, пов'язані з висвітленням діяльності законодавців жіночої статі в ЗМІ. Тому кожне скликання Риксдагу ухвалює програму дій щодо гендерної рівності з метою створення однакових умов та можливостей для виконання своїх офіційних обов'язків незалежно від статі [6].

Парламент Норвегії також демонструє високу гендерну чутливість, що виражається, насамперед, у високому представництві жінок (46,1%) та у врахуванні гендерних особливостей в процесі прийняття рішень та при розробці законодавства. Парламент Норвегії активно підтримує політику, спрямовану на забезпечення рівноправ'я та боротьбу з дискримінацією. Там, як і в парламенті Швеції, діє комітет, що відповідає за сприяння гендерній рівності та захист прав жінок, а також проводяться тренінги з гендерних питань з метою підвищення рівня гендерної чутливості парламентарів [7].

Гендерна чутливість парламентів може розвиватись лише в контексті розвитку демократії та гендерної політики загалом. У 2024 році Норвегія займає третє, а Швеція п'яте місце в рейтингу країн за Глобальним індексом гендерного розриву.

У 2016 році Міністр закордонних справ Норвегії Бьорге Бренде заявив, що його країна є «піонером гендерної рівності» і що це дозволяє Норвегії відігравати провідну роль у просуванні глобальної гендерної рівності [8].

Швеція просуває себе як провідну країну, що успішно бореться з сексуальним насильством. Законодавство Швеції про гендер та насильство представляється світовій спільноті як важливе політичне досягнення. Уряд Стефана Левена (2014-2021 рр.) оголосив себе першим у світі феміністичним урядом, оскільки визначив одним із своїх головних пріоритетів забезпечення рівності прав жінок та чоловіків [9].

Верховна Рада України, як вищий законодавчий орган країни, відіграє ключову роль у формуванні та впровадженні політики гендерної рівності.

За період незалежності України кількість жінок-депутаток поступово зростала. Якщо у першому скликанні (1990-1994) їх було лише 2,9%, то у Верховній Раді IX скликання (з 2019 року) цей показник досяг 20,8% [10].

Позитивним зрушенням є те, що 11 липня 2019 року Верховна Рада України прийняла Виборчий кодекс, в якому є норми про 40-відсоткові гендерні квоти, які будуть застосовані на наступних парламентських виборах [11].

У Верховній Раді діє міжфракційне об'єднання «Рівні можливості», яке займається просуванням гендерної рівності. У структурі парламенту функціонує Комітет з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій, який також займається питаннями гендерної рівності [12].

Отже, за останні роки було досягнуто певного прогресу у підвищенні гендерної чутливості парламенту України, але все ще залишаються значні виклики.

Гендерна чутливість парламенту – це не лише питання справедливості, але й ключовий фактор ефективного управління та демократичного розвитку. Впроваджуючи гендерно чутливі практики, парламенти можуть суттєво вплинути на формування більш справедливого та рівноправного суспільства.

Список використаних джерел

1. Вороніна Т. Гендерна чутливість і гендерна культура. URL: https://osvita.ua/school/method/1009/#google_vignette (дата звернення: 12.10.2024).
2. Оцінка гендерної чутливості парламентів: посібник для самооцінки. Міжпарламентський союз, 2016. 40 с.
3. Гербут Н. А., Гербут І. А. Гендерно чутливий парламент як складова національного брендингу (на прикладі Швеції та Норвегії). *Імідж і репутація: сучасні тенденції і виклики: Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 12–13 трав. 2023 р.* Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2023. С. 53-56.
4. Gender-Sensitive Parliaments, 2008: Inter-Parliamentary Union. URL: <http://surl.li/hyvdqs> (дата звернення: 13.10.2024).
5. Gender and Elections, 2022 : The Electoral Knowledge Network. URL: <http://surl.li/umevjy> (дата звернення: 11.10.2024).
6. Gender equality work in the Riksdag, 2022 : Sveriges Riksdag. URL: <http://surl.li/zhvrbp> (дата звернення: 12.10.2024).
7. Norway, 2023 : Inter-Parliamentary Union. URL: <https://www.ipu.org/parliament/NO> (дата звернення: 14.10.2023).
8. Freedom, empowerment and opportunities. Action Plan for Women's Rights and Gender Equality in Foreign and Development Policy 2016-2020 : Norwegian Ministry of Foreign Affairs. URL: <http://surl.li/lghcpv> (дата звернення: 14.10.2024).

9. Gender Equality and Nation Branding in the Nordic Region / Ed. by Eirinn Larsen, Sigrun Marie Moss, Inger Skjelsbæk. NY: Routledge, 2021. 249 p.

10. 30 років Незалежності: як змінювався гендерний склад Верховної ради. 23 серпня 2021. URL: <http://surl.li/yfasam> (дата звернення: 15.10.2024).

11. Гендерні квоти у новому Виборчому кодексі. 12 липня 2019 : Центр гендерної культури. URL: <http://surl.li/wsrbjn> (дата звернення: 15.10.2024).

12. МФО «Рівні можливості» створено у Верховній Раді ІХ скликання. 11 вересня, 2019 : Центр гендерної культури. URL: <http://surl.li/dqvkle> (дата звернення: 15.10.2024).